

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3981/23
22.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стојилковић, председника већа, Татјане Лемајић и Станиславе Митровић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., које заступа Љубица Хоџић, адвокат из Београда, ул. Ресавска бр. 19, против тужене ВВ из ..., коју заступа Горан Живковић-Горки, адвокат из Београда, ул. Војводе Миленка бб (угао са улицом Савском), ради утврђења, одлучујући о жалби тужилаца, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 414/21 од 23.05.2023. године, у седници већа одржаној дана 22.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 414/21 од 23.05.2023. године и жалба тужилаца **ОДБИЈА** као неоснована.

ОДБИЈА СЕ захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом у ставу првом изреке одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се утврди да је ништав “тестамент пред сведоцима” сада покојног ГГ од 09.01.2011. године који је проглашен на записнику пред јавним бележником ... дана 02.09.2019. године, у предмету УПП. бр. 258/2019 из разлога што није сачињен у законом предвиђеној форми писменог завештања пред сведоцима предвиђеног одредбом члана 85 Закона о наслеђивању, због чега исти не производи правно дејство, што је тужена дужна признати и трпети као неоснован. У ставу другом изреке одбијен

је евентуални тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се утврди да је ништав “тестамент пред сведоцима” сада покојног ГГ од 09.01.2011. године који је проглашен на записнику пред јавним бележником ... дана 02.09.2019. године у предмету УПП бр. 258-2019 по садржају и то у делу завештања којим завешталац искључује из права на наслеђе ћерку АА рођену ... и сина ББ као недостојне, те у том делу завештање не производи правно дејство што је тужена дужна признати и трпети, као неоснован. У ставу трећем изреке обавезани су тужиоци да туженој накнаде трошкове парничног поступка у износу од 202.600,00 динара.

Против наведене пресуде тужиоци су благовремено изјавили жалбу, побијајући је због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11, са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да је жалба тужилаца неоснована.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити битна повреда из тачке 12 истог члана, на коју се неосновано указује у жалби. Изрека првостепене пресуде је разумљива, непротивречи сама себи нити разлозима пресуде, а у образложењу пресуде првостепени суд је навео јасне и потпуне разлоге о одлучним чињеницама.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда следи да је ГГ преминуо 16.12.2018. године. У току оставинском поступка пред јавним бележником утврђено је да је пок. ГГ од законских наследника позваних на наслеђе оставио децу АА и ББ и супругу ВВ. На рочишту одржаном дана 02.09.2019. године проглашено је завештање пок. ГГ од 09.01.2011. године и то писмени тестамент (завештање) којим је располагао својим двособним станом у ул. ..., стан бр..., површине 58 м² у корист тужене, супруге ВВ. Истим завештањем из права на наслеђа искључио је своју ћерку АА и сина ББ као недостојне за наслеђивање из разлога што се нису бринули о њему, помагали му, посећивали га и уопште показивали дужну пажњу која деца морају имати према својим родитељима у тренуцима његове тешке болести и борбе за живот, те су се огрешили о све моралне и законске норме према њему као њиховом оцу и из тог разлога из искључује из наслеђа као недостојне. Решењем јавног бележника од 21.02.2020. године прекинут је поступак расправљања заоставштине пок. ГГ и упућени су АА и ГГ, ћерка и син оставиоца да као тужиоци против тужене ВВ као супруге оставиоца и завештајне наследнице утврде непуноважност завештања оставиоца сачињеног у форми писменог завештања пред сведоцима проглашеног пред јавним бележником 02.09.2019. године. Наследни учесници АА, ћерка оставиоца и ББ син оставиоца дали су наследничке изјаве којим не признају пуноважност завештања оставиоца ни по форми ни по садржини и да се прихватају наслеђа које им по закону припада. Тестамент пред сведоцима је сачинио пријатељ, сада пок. ГГ, адвокат док су исти откуцали тужена и сада пок.ГГ. Његови дугогодишњи пријатељи су били тестаментални сведоци и упознати са здравственим стањем покојног ГГ. ГГ је 1999. године доживео мождани

удар, након чега је био на рехабилитацији у болници у Сокобањској, а 2000. године је поломио кук и био непокретан, оперисан на Бањици и на рехабилитацији у Рибарској бањи и све време је о њему бригу водила тужена. Имао је инфекцију кука, био без протезе, био у бањи више пута, није био самосталан и могао је да се креће само уз нечију помоћ. Отишао је у инвалидску пензију, био је дијабетичар, угојен, непокретан последње четири године живота, али је ментално био способан и стабилан. Сведоци тестаментa су дошли код пок. ГГ и тужене, ГГ је прочитао у њиховом присуству тестамент, полако, смирено и након тога је рекао да је то његова воља и био је изричит да његова деца ничим нису заслужила да добију било шта од њега јер се апсолутно нису бринули о њему. Након што је прочитао тестамент ГГ је први потписао тестамент, а затим и сведоци ДД, а потом ЂЂ. Тужила АА је живела у Америци и до 2006. године је укупно три пута била да обиђе оца, имала је повремене комуникације са оцем путем мејла, а након што је отац од ње тражио новац на зајам ради замене стана који се налазио на шестом спрату за стан у приземљу јер лифт није радио годину дана она се наљутила и након тога је међу њима престала комуникација. Када је долазила у Србију није га звала нити обилазила. Тужилац ББ који живи у Русији је долазио само једном и уопште није имао комуникацију, нити телефоном ни путем мејла, нити на било који други начин са покојним ГГ, обишао га је једном и то две године пред ГГ смрт. Тужиоци покојном ГГ нису материјално помагали иако су се ГГ и тужена борили за егзистенцију.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, применом одредби члана 61, 62, 63 и 85 Закона о наслеђивању првостепени суд је одбио како основни, тако и евентуални тужбени захтев тужилаца. У конкретном случају је испоштована законом прописана форма из одредбе члана 85 ЗОН, сада пок. ГГ је већ састављени текст тестаментa прочитао наглас пред оба тестаментална сведока, изјавио да је то његова последња воља, потписао га пред сведоцима, а затим су се и сведоци потписали један за другим на истом тестаменту и исти су били истовремено присутни када је покојни ГГ признао тестамент за свој и изјавио да је то његова последња воља. Исто тако је неоснован и евентуални тужбени захтев тужилаца, ово са разлога што се у конкретном случају насупрот наводима тужбе у конкретном случају не ради о недостојности за наслеђивање у смислу одредбе члана 4 ЗОН, већ о искључењу из наслеђа у складу са одредбама члана 61, 62 и 63 ЗОН. Установа искључења из наслеђа се разликује од недостојности за наслеђивање које наступа по сили закона независно од воље оставиоца и на њу суд води рачуна по службеној дужности. За искључење нужног наследника потребна је изричита и несумњива воља оставиоца коју је у свом завештању неспорно изјавио док за недостојност није потребна изражена воља оставиоца. У конкретном случају оставилац сада пок. ГГ је своју вољу, односно да искључује тужиоце из наследства учинио у облику потребном за завештање, на несумњив начин, навео је узроке за тако изражену вољу и исти су постојали у тренутку смрти оставиоца. Наиме, тужиоци, а као потомци пок. ГГ су према њему поред права имали и законске и моралне обавезе, те имајући у виду да је пок. ГГ био тешко болестан и у јако лошем здравственом стању, а да се тужиоци нису распитивали нити интересовали за здравље оца, нису га посећивали, тужила чак ни у време када је долазила у Србију и Београд, својим понашањем су показали потпуну незаинтересованост за здравље оца. Тужила АА од 2006. године није комуницирала са

њим на било који начин, док тужилац ББ није уопште комуницирао са њим и само једном га је посетио две године пред његову смрт. Нису се интересовали за здравље оца чак ни преко других људи, ни да ли му је потребна нека помоћ, то су у конкретном случају били испуњени услови за искључење сходно одредби члана 61 ЗОН. Како је искључење у свему учињено у форми прописаном чланом 62 став 1 ЗОН, наведени су узроци искључења и ти разлози су постојали у време смрти покојног ГГ, то је и евентуални тужбени захтев за утврђење ништавости тестаментa по садржају у делу у коме су искључени тужиоци из права на наслеђе неосновани.

По ставу Апелационог суда, чињенично стање у првостепеном поступку утврђено је потпуно и поуздано, правилном оценом изведених доказа и првостепени суд је на јасан и логичан начин изложио садржину изведених доказа и дао њихову оцену коју у свему као правилну прихвата и овај суд. Жалбом тужилаца чињенично стање се и не доводи у сумњу, а у жалби нису истицане нове чињенице нити предлагани нови докази у смислу члана 372 став 1 ЗПП.

Неосновано у жалби тужиоци оспоравају оцену изведених доказа, и са тим у вези утврђено чињенично стање. Према члану 8 ЗПП суд на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и сви доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка, по свом уверењу, одлучује које ће чињенице узети као доказане. Прецизније о томе које чињенице сматра утврђених и на основу доказа одлучује суд на основу сопственог уверења. У поступку који је претходио доношењу побијане пресуде првостепени суд је извео предложене писмене доказе у погледу околности закључења спорног тестаментa пред сведоцима, саслушао је тужену и тестаменталног сведока ЂЂ. Правилна оцена исказа сведока и странака подразумева оцену њиховог држања пред судом, сагласност њихових исказа са исказима осталих саслушаних лица и другим изведеним доказима, неспорним и општепознатим чињеницама, да ли сведок има непосредних или посредних сазнања о догађају о коме сведочи, као и оцену општег утиска који сведок, односно странка оставља на суд приликом давања исказа. У конкретном случају првостепени суд је ценећи исказе саслушаног тестаменталног сведока и тужене у својству парничне странке дао њихову анализу, односно оцену која садржи уверљиво и логично објашњење зашто им је у погледу одлучних чињеница, да је сад пок. ГГ у присуству тестаменталних сведока прочитао тестамент, изјавио да је то његова последња воља, потписао тестамент а након тога су и оба тестаментална сведока потписала тестамент, изјавио да своју децу искључује из наследства, да нису заслужили да добију ништа од његове имовине са разлога што уопште нису бринули нити се интересовали за њега и његово здравствено стање. Наиме, првостепени суд је образложио да исказ тужене и тестаменталног сведока прихвата, наводећи при том логичне и јасне разлоге.

Према члану 85 Закона о наслеђивању, завешталац који зна да чита и пише може завештање сачинити тако што ће пред два сведока изјавити да је већ сачињено писмено прочитао, да је то његова последња воља, потом ће се на писмено својеручно потписати (став 1). Сведоци се истовремено потписују на самом завештању, а пожељно је да се назначи њихово својство сведока (став 2).

Процедура састављања писменог тестаментa пред два сведока регулисана је Законом о наслеђивању који захтева строгу формалност при сачињавању овог правног акта. За пуноважност овако сачињеног тестаментa потребно је да је већ састављен текст завешталац прочитао и пред оба сведока изјавио да је то његов тестамент, да га потпише пред сведоцима, који одмах за њим, један за другим потврђују аутентичност завештаоачевог потписа и изјаву да признаје тај тестамент за своју последњу вољу. Завешталац на овај начин признаје тестамент као избор своје воље, а улога сведока је у потврђивању управо тог признања и потврђивању њиховог својства сведока који су присуствовали том чину. Имајући у виду током првостепеног поступка утврђено чињенично стање да је предметно завештање сачињено од стране стручног лица, адвоката, пријатеља сада пок. ГГ по његовим инструкцијама, (који су сада пок.ГГ и тужена откуцали) које завештање је тастатор прочитао у присуству два тестаментална сведока, изјавио да је сачињено писмено завештање његова последња воља и након тога га потписао, што су учинили и тестаментали сведоци, то насупрот жалбеним наводима тужилаца није повређена форма спорног завештања, те нису испуњени разлози за рушљивост због непоштовања прописаног облика и услова утврђених законом.

Неосновано у жалбеним наводима тужиоци истичу да се у конкретном случају нису стекли услови за примену одредбе члана 4 Закона о наслеђивању који прописује услове за примену правног института недостојности за наслеђивање а да изјава оставиоца да његова деца “нису бринула о њему, помагала му, посећивала га и опште показивала дужну пажњу коју деца морају имати према својим родитељима у тренутцима тешке болести и борбе за живот” није поткрепљен ниједним доказом на основу којег би се са сигурношћу могло закључити и утврдити да су се тужиоци повредом неке законске или моралне обавезе теже огрешили о њега као њиховог оца у ком случају би се могла применити одредба члана 61 став 1 ЗОН-а, који третира узроке искључења нужних наследника из наслеђа под тежом повредом неке законске или моралне обавезе, те да је првостепени суд уместо навођења и оцене конкретних доказа којим се утврђује постојање узрока за искључење тужилаца из наслеђа као разлоге за доношење своје одлуке цитирао члан 61 Закона о наслеђивању.

Одредбом члана 61 Закона о наслеђивању прописано је да завешталац може искључити из наслеђан нужног наследника који се повредом неке законске или моралне обавезе теже огрешио о њега, између осталог ако се увредљиво или грубо односио према завештаоцу, док је одредбом члана 62 истог Закона прописао да искључење мора бити учињено у облику потребном за завештање (став 1) да искључење мора бити изражено на несумњив начин, а пожељно је и навести узрок искључења (став 2), да узрок искључења мора постојати у време оставиоачеве смрти (став 3) и да доказивање основаности искључења терети оног ко се на искључење позива (став 4).

Сагласно наведеном, потомци према својим родитељима имају, поред права, и законске и моралне обавезе. Ако се неке од тих обавеза грубо повреде, онда то може бити разлог за искључење из наслеђа. Наиме, и ружни-груби поступак, занемаривање дужности поштовања, помоћи у болести и старости и тешкоћама и занемаривање у обилажњу старог и болесног родитеља могу бити повреда моралних обавеза, ако такве

повреде за тестатора, нарочито према његовим схватањима, васпитању и заслугама, представљају теже огрешење о обавезе како у смислу друштвено-правних норми, тако и у смислу обичаја, па могу бити разлог за искључење из наслеђа.

Имајући у виду напред наведено, те чињенице утврђене током првостепеног поступка да тужила АА није била у контакту са својим оцем од 2006. године па до његове смрти 16.12.2018. године-12 година на било који начин (телефонским путем, нити путем мејла) као ни тужилац ББ који живи у Русији, да тужиоци нису оца обилазили, нити звали телефоном, нису били упућени у његово здравствено стање кад се разболео, где је и када и од чега лечен, то је насупрот жалбеним наводима тужилаца по оцени Апелационог суда правилан закључак првостепеног суда да тужиоци нису испунили моралну обавезу према оцу, на тај начин што су му ускратили дужно поштовање и пажњу као родитељу у смислу чешћег обилажења, посећивања и бриге за његово здравље и да су се управо због таквог односа тужиоци теже огрешили о испуњење моралних обавеза према оцу, због чега су постојали узроци за искључење тужилаца из наслеђа као нужних наследника у смислу одребе члана 61 Закона о наслеђивању.

Како је у конкретном случају постојала изричита и несумњива воља оставиоца, сада пок. ГГ за искључење тужилаца као нужних наследника, а што је он учинио у облику који је потребан за завештање-завештањем пред сведоцима и тај узрок за искључење је постојао у време оставиоачеве смрти то је правилна одлука првостепеног суда којим је одбио евентуални тужбени захтев тужилаца као неоснован.

Приликом доношења другостепене одлуке, цењени су и остали жалбени наводи тужилаца, али како се истима не доводи у сумњу законитост и правилност побијане одлуке, то их Апелациони суд није посебно образлагао сагласно одредби члана 396 став 1 ЗПП.

Потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу трећем изреке, будући да је донета правилном применом одредаба члана 153 и 154 ЗПП, па су туженој која је у овом спору успела, а била заступана од стране пуномоћника из реда адвоката признати нужни и неопходни трошкови за вођење ове парнице, а све, с обзиром на врсту и вредност предмета спора (одређена правоснажним решењем Другог основног суда у Београду П бр. 4349/20 од 12.01.2021. године на износ од 8.229.330,00 динара што на дан подношења тужбе износи 69.995,15 евра), а према важећој АТ и ТТ у време доношења одлуке.

Из изнетих разлога, а применом одредбе чланова 390 и 401 тачка 2 Закона о парничном поступку, донета је одлука као у изреци пресуде.

Захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка је одбијен као неоснован сходно одредби члана 165 ЗПП будући да у жалбеном поступку нису успели па је донета одлука као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Јелена Стојилковић с.р**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић